

BETÆNKNING**Afgivet af Lovudvalget****vedrørende****Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Grønlands Selvstyre tilslutter sig Forslag til Lov om ændring af retsplejelov for Grønland (Henvi-
sning af civile retssager til Grønlands Landsret)**

Fremsat af Naalakkersuisoq for Erhverv, Handel, Råstoffer, Justitsområdet og Ligestilling

Afgivet til forslagets 2. behandling

Udvalget har under behandlingen bestået af:

Medlem af Inatsisartut Anders Olsen, Siumut, formand

Medlem af Inatsisartut Hans Enoksen, Naleraq

Medlem af Inatsisartut Harald Bianco, Inuit Ataqatigiit

Medlem af Inatsisartut Asii Chemnitz Narup, Inuit Ataqatigiit

Medlem af Inatsisartut Kuno Fencker, Siumut

Udvalget har efter 1. behandlingen den 5. april under FM2024 gennemgået forslaget.

Forslagets indhold og formål

Lovudkastet er udarbejdet som led i regeringens og Grønlands Selvstyres arbejde med at udvikle danske ansvarsområder i Grønland og har til formål at indføre samme mulighed i Grønland for at henvise principielle civile retssager af vidtrækkende samfundsmæssig betydning til behandling ved Grønlands Landsret i 1. instans, som der gælder i Danmark.

Som reglerne er i dag, starter civile sager i Retten i Grønland i 1. instans, og de kan herefter ankes til Grønlands Landsret. Med en særlig tilladelse fra Procesbevillingsnævnet vil sagerne yderligere kunne prøves ved Højesteret. Det kan i de særligt principielle sager være særdeles omfangsrige sager, der således behandles med kun én juridisk dommer i Retten i Grønland. Det er ikke hensigtsmæssigt, ligesom det er økonomisk tungt for begge parter, hvis sagen skal behandles i tre instanser.

I den danske retsplejelov er der mulighed for at henvise principielle civile retssager af

vidererækkende samfundsmæssig betydning til behandling ved landsretten i 1. instans, således at de kan ankes direkte til Højesteret. Et nyligt eksempel på en sådan sag i Danmark er sagen, hvor grønlandske juridisk faderløse har anlagt sag mod den danske stat. På den baggrund har Naalakkersuisut anmodet Justitsministeriet om, at denne mulighed også indsættes i den grønlandske retsplejelov.

Det foreslås i retsplejelov for Grønland at indsætte en regel om henvisning af en civil retssag til Grønlands Landsret til behandling i 1. instans efter anmodning fra en part, hvis sagen er af principiel karakter og har generel betydning for rets anvendelsen og retsudviklingen eller væsentlig samfundsmæssig rækkevidde i øvrigt.

Det foreslås, at disse sager skal behandles med tre dommere i Grønlands Landsret, sådan at landsretten tiltrædes af to landsdommere fra Danmark, svarende til den gældende ordning, når Grønlands Landsret er ankeinstans for Retten i Grønland.

Det foreslås, at ordningen skal omfatte civile retssager. Ordningen vil dog bl.a. ikke omfatte familiesager.

Forslaget indebærer, at der som noget nyt vil forekomme sager, hvor Grønlands Landsrets dom kan ankes til Højesteret uden Procesbevillingsnævnets tilladelse.

Det foreslås, at ved anke til Højesteret kan ankestævningen skrives på grønlandsk eller dansk efter appellantens valg.

Forslaget indebærer, at når der efter de foreslåede regler er adgang til at indbringe en dom fra Grønlands Landsret uden Procesbevillingsnævnets tilladelse, vil ankefristen være 4 uger.

I tilknytning hertil foreslås det at ændre den gældende frist på 8 uger for at ansøge om tilladelse til at anke til Højesteret som 3. instans i en civil retssag til en frist på 4 uger. Formålet med forslaget er at bringe fristen i overensstemmelse med den tilsvarende nugældende danske frist og i overensstemmelse med den frist, der efter forslaget vil gælde for at iværksætte anken, når Procesbevillingsnævnet har givet tilladelse.

Førstebehandling af forslaget i Inatsisartut

Blandt partierne nød forslaget generel støtte. Det blev således anført, at forslaget vil føre til en højere grad af retssikkerhed i Grønland samt til mere lige muligheder og rettigheder inden for kongeriget.

Det fremgik dog også, at den foreslåede ordning, hvorefter landsretten i visse civile sager bliver 1. instans, kun forventes anvendt i få tilfælde.

Endelig blev det bemærket, at domstolene i almindelighed har behov for at få tilført flere ressourcer, idet arbejdsbyrden er stor.

Udvalgets behandling af forslaget

Udvalget anerkender, at forslaget er et led i det igangværende arbejde for at opdatere justitsområdet, så det er tidssvarende og effektivt.

Endvidere støtter udvalget den foreslåede ordning, hvorefter civile retssager kan henvises til Grønlands Landsret til behandling i 1. instans efter anmodning fra en part, hvis sagen er af principiel karakter og har generel betydning for retsanvendelsen og retsudviklingen eller væsentlig samfundsmæssig rækkevidde i øvrigt.

Udvalget finder også, at det er en styrke ved den foreslåede ordning, at det vil være et kollegie på tre dommere, der står for behandlingen i Grønlands Landsret, og at landsretsdommen kan ankes direkte til Højesteret.

Udvalget kan således fuldt ud tilslutte sig forslaget.

Forslagets økonomiske konsekvenser

Det fremgår af § 33, stk. 1, i Inatsisartuts forretningsorden, at de økonomiske og administrative konsekvenser ved realiseringen af beslutningsforslag skal beskrives i forslagets begrundelse.

Udvalget har noteret sig, at forslaget i overensstemmelse hermed angiver de økonomiske konsekvenser ved forslagets realisering således.

Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Ingen.

Økonomiske og administrative konsekvenser for det private erhvervsliv

Lovforslaget giver mulighed for, at særligt principielle og samfundsmæssigt vidtrækkende civile retssager, som under alle omstændigheder måtte forventes afgjort endeligt ved Højesteret, kan behandles ved to instanser fremfor som i dag ved tre instanser.

For de få virksomheder, der er parter i sådanne særligt principielle og samfundsmæssigt vidtrækkende civile retssager, vil dette medføre en administrativ og økonomisk lettelse.

Økonomiske og administrative konsekvenser for borgerne

Ingen.

Udvalgets indstillinger

- Et enigt udvalg indstiller på denne baggrund beslutningsforslaget til vedtagelse.

Med disse bemærkninger, og med den i betænkningen anførte forståelse, skal udvalget overgive forslaget til 2. behandling.

Anders Olsen
Formand

Hans Enoksen

Harald Bianco

Asii Chemnitz Narup

Kuno Fencker